

אדר א' התשע"א

בס"ד

תפילתו הכפולה של אליהו כמפתח למשמעות האירוע בהר הכרמל להפטרות פרשת כי תשא (ע"פ פרק מהספר "פרקי אליהו" – מאת הרב אלחנן סמט)

3. הקבלת התפילות בדרך סכמטית

פסוק לו	פסוק לו
וידעו... כי אתה...	היום יודע כי אתה...
ואתה הסבות...	ואני... עשיתי...

4. מסכת תענית טו ע"א; שם יז ע"א

ענני ה' ענני - לשון צעקה הוא.

5. שמות כ"ד, ג

(ד) ויכתב משה את כל דברי ה' וישכם בבקר ויבן מזבח תחת ההר ושתיים עשרה מצבה לשנים עשר שבטי ישראל...
 (ו) ויסקח משה חצי הדם וישם באגנות וחצי הדם זרק על המזבח. (ז) ויסקח ספר הברית ויקרא באזני העם ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע.
 (ח) ויסקח משה את הדם ויזרק על העם ויאמר הנה דם הברית אשר כרת ה' עמכם על כל הדברים האלה.

6. פסיקתא רבתי פסקא ד אות ב

את מוצא שמשה ואליהו שווין זה לזה בכל דבר...
 משה בנה מזבח ואליהו בנה מזבח...
 משה כשבנה את המזבח בנה אותו של שנים עשרה אבנים למספר בני ישראל,
 ואליהו כשבנה את המזבח בנה אותו למספר שבטי ישראל.

7. זכריה י"ד, ז

והיה לעת ערב יהיה אור.

8. ילקוט שמעוני חלק ב רמז ז

זה שאמר הכתוב (ירמיהו מ"ו, יח) 'כי כתבור בהרים וככרמל ביס יבוא' - בשעה שבא הקב"ה ליתן תורה, שמעו תבור וכרמל והניחו מקומם ובאו להם, ושט כרמל ביס. והקב"ה ציווה להם (תהילים ס"ח, יז): 'למה תרצדון הרים גבננים' - למה אתם רצים ומידיינים, בעלי מומין אתם, כעניין שנאמר (ויקרא כ"א, כ) 'אזו גבן או דקי' - המדרש דורש 'גבננים' - גיבנים, 'ההר חמד א-להים לשבתו' (תהילים שם) - זה סיני [- בפסוק הסמוך נאמר 'ה' בם סיני בקדש']. ואף על פי כן, פרע להם הקב"ה שכרם בטירוף [- בגלל טירוף] שנטרפו ובאו... **בכרמל נתקדש שמו של הקב"ה ונאמר בו: 'ה' הוא הא-להים ה' הוא הא-להים' כנגד: 'אנכי ה' א-להיך'.**

9. בעל המצודות

ישראל יהיה שמך - על שם שנאמר 'כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכלי... להזכיר זכות ישראל אביהם, שגם הוא [- אליהו] כמוהו [- כיעקב] יצאח אלוהים אחרים ואנשי נביאי הבעל.

10. שמות רבה מד, א

אתה מוצא כמה תפילות התפלל אליהו בהר הכרמל שתרד האש כמה דאת אמר 'ענני ה' ענני, ולא נענה.
 אלא כיוון שהזכיר את המתים ואמר 'ה' אלהי אברהם יצחק וישראל' - מיד נענה.
 מה כתיב: 'ותפל אש ה'...'

1. מלכים א' פרק י"ח

... וילך אחאב לקראת אליהו: (יז) ויהי כראות אחאב את אליהו ויאמר אחאב אליו האתה זה עכר ישראל: (יח) ויאמר לא עכרתי את ישראל כי אם אתה ובית אביך בעזבכם את מצות יהוה ותלך אחרי הבעלים: (יט) ועתה שלח קבץ אלי את כל ישראל אל הר הכרמל ואת נביאי הבעל ארבע מאות וחמשים ונביאי האשרה ארבע מאות אכלי שלחן איזבל: (כ) וישלח אחאב בכל בני ישראל ויקבץ את הנביאים אל הר הכרמל: (כא) ויגש אליהו אל כל העם ויאמר עד מתי אתם פסחים על שתי הסעפים אם יהוה האלהים לכו אחרי ואלה הבעל לכו אחרי ולא ענו העם אתו דבר: (כב) ויאמר אליהו אל העם אני נותרתי נביא ליהוה לבדי ונביאי הבעל ארבע מאות וחמשים איש: (כג) ויתנו לנו שנים פרים ויבחרו להם הפר האחד וינתחוו וישמו על העצים ואש לא ישמו ואני אעשה את הפר האחד ונתתי על העצים ואש לא אשים: (כד) וקראתם בשם אלהיכם ואני אקרא בשם יהוה והיה האלהים אשר יענה באש הוא האלהים ויען כל העם ויאמרו טוב הדבר: (כה) ויאמר אליהו לנביאי הבעל בחרו לכם הפר האחד ועשו ראשונה כי אתם הרבים וקראו בשם אלהיכם ואש לא תשימו: (כו) ויקחו את הפר אשר נתן להם ויעשו ויקראו בשם הבעל מהבקר ועד הצהרים לאמר הבעל עננו ואין קול ואין ענה ויפסחו על המזבח אשר עשה: (כז) ויהי בצהרים ויהתל בהם אליהו ויאמר קראו בקול גדול כי אלהים הוא כי שית וכי שיג לו וכי דרך לו אולי ישן הוא ויקץ: (כח) ויקראו בקול גדול ויתגדדו כמשפטים בהרבות וברמחים עד שפך דם עליהם: (כט) ויהי כעבר הצהרים ויתנבאו עד לעלות המנחה ואין קול ואין ענה ואין קשב: (ל) ויאמר אליהו לכל העם גשו אלי ויגשו כל העם אליו וירפא את מזבח יהוה ההרים: (לא) ויסקח אליהו שתיים עשרה אבנים כמספר שבטי בני יעקב אשר היה דבר יהוה אליו לאמר ישראל יהיה שמך: (לב) ויבנה את האבנים מזבח בשם יהוה ויעש תעלה קבית סאתים זרע סביב למזבח: (לג) ויערך את העצים וינתח את הפר וישם על העצים:

(לד) ויאמר מלאו ארבעה כדים מים ויצקו על העלה ועל העצים ויאמר שנו וישנו ויאמר שלשו וישלשו: (לה) ויילכו המים סביב למזבח וגם את התעלה מלא מים:

תפילת אליהו:

(לו) ויהי בעלות המנחה ויגש אליהו הנביא ויאמר יהוה אלהי אברהם יצחק וישראל היום יודע כי אתה אלהים בישראל ואני עבדך ובדברךך {ובדברךך} עשיתי את כל הדברים האלה:

(לז) ענני יהוה ענני וידעו העם הנה כי אתה יהוה האלהים ואתה הסבת את לבם אחרנית:

(לח) ותפל אש יהוה ותאכל את העלה ואת העצים ואת האבנים ואת העפר ואת המים אשר בתעלה לחכה: (לט) וירא כל העם ויפלו על פניהם ויאמרו יהוה הוא האלהים יהוה הוא האלהים: (עד כאן ההפטרות).

(מ) ויאמר אליהו להם תפשו את נביאי הבעל איש אל ומלט מהם ויתפשו ויורדו אליהו אל נחל קישון וישחטם שם:

2. תפילת אליהו

פסוק לו	פסוק לו	פסוק לו
פנייה אל ה':	ה' א-להי	ענני ה' ענני
פנייה אל ה':	אברהם יצחק וישראל	אברהם יצחק וישראל
תוצאה:	היום יודע	וידעו העם הזה
א	כי אתה א-להים	כי אתה ה'
ב	בישראל	הא-להים
	ואני עבדך ובדברך	ואתה הסבת
	עשיתי את כל הדברים האלה.	את לבם אחרנית